

Norsk studentorganisasjon

Lakkegata 3 / 0187 Oslo

T: 22 04 49 70

F: 22 04 49 89

E: nso@student.no

W: www.student.no

NSOs krav til statsbudsjettet 2012

I Norge har vi nå en unik mulighet til å styrke vår konkurransevne og være et forbilde for andre land, men det krever at regjeringen fører en aktiv utdanningspolitikk og virkelig satser på høyere utdanning.

1) Styrking av utdanningskvaliteten gjennom å øke grunnbevilgningen til utdanningsinstitusjonene og gjøre en større del av finansieringen til frie midler

I mange land i Europa pågår det nå store studentdemonstrasjoner på grunn av omfattende kutt i den offentlige satsningen på høyere utdanning. Så langt har Norge vært forskånet fra de verste effektene av finanskrisen, og Norge er et av få land hvor høyere utdanning fortsatt er gratis. NSO er allikevel bekymret for kvaliteten på mange av de utdanningene som tilbys, og mener at dette bør være blant de viktigste prioriteringene til regjeringen framover.

I Norge har vi nå en unik mulighet til å styrke vår konkurranseevne og være et forbilde for andre land, men det krever at regjeringen fører en aktiv utdanningspolitikk og virkelig satser på høyere utdanning. NSO og regjeringen deler målet om at gratisprinsippet skal bestå. En forutsetning for dette er at utdanningsinstitusjonene får tilstrekkelig finansiering. Felles for både universitetene og høyskolene er en presset økonomi som har ført til kutt i studentenes utdanningstilbud. I tillegg er det ventet at avkastningen fra Forskningsfondet vil gå ned de nærmeste årene, samtidig som kontingenten til EU-forskningen vil øke. Alle disse faktorene, kombinert med at det ventes flere studenter inn i sektoren, gjør at NSO mener den beste måten å sikre utdanningskvalitet på er ved å øke grunnbevilgningene til utdanningsinstitusjonene.

Det er studentene som merker konsekvensene av institusjonenes pressede økonomi og manglende handlingsrom på kroppen. Mange av studentene vi snakker med rapporterer om omfattende kutt i oppfølging, veiledning, seminarundervisning, praksistilbud og lignende. NSO mener mye tyder på at intensjonene i Kvalitetsreformen er svekket og at utdanningsinstitusjonene i stadig større grad går tilbake til billige vurderings- og undervisningsformer. NSO mener det er på tide å evaluere implementeringen av Kvalitetsreformen på nytt, slik at vi får mer kunnskap om utviklingen og hvilke tiltak som bør iverksettes for å sikre utdanningskvaliteten.

Rapporten "Handlingsrom for kvalitet" viste at overbooking av studenter utgjør mer enn 20 % av studenttallet i hele sektoren. Opptaket av så mange studenter har vært viktig for å sikre at flest mulig får ta høyere utdanning, men utviklingen fører til at utdanningskvaliteten settes under press. NSO mener at dagens finansieringssystem har for mye fokus på gjennomstrømning, som ikke er noen indikator på kvalitet. Incentivene for å ta opp studenter uten tilstrekkelig finansiering må reduseres kraftig, både for å motvirke de negative konsekvensene som dagens finansieringssystem har medført og for å øke utdanningsinstitusjonenes handlingsrom. NSO går derfor inn for at utdanningskomponenten i finansieringssystemet bør legges om slik at 80 % av midlene utbetales når studentenes tas opp og 20 % etter to år.

For å ivareta de studentene som allerede er tatt opp på resultatfinansiering mener NSO at grunnbevilgningene må styrkes tilsvarende. Dette kan gjøres ved å tilføre utdanningsinstitusjonene det de mister i finansiering for studentene som er overbooket, det vil si ca. 525 millioner kroner. Dette vil skape større forutsigbarhet for lærestedene og en mykere overgang til en redusert resultatfinansiering på utdanningsiden.

2) Opptrapping mot 11 måneders studiestøtte

I Soria Moria 2 stadfester regjeringen at alle skal ha lik rett til utdanning og at det skal være mulig å studere på heltid. Heltidsstudenten forutsetter at det er mulig å leve av stipend og lån uten inntektsnivået og leieprisene for bolig hatt en betydelig vekst. NSO mener det første steget som må tas for å realisere heltidsstudenten er å innføre 11 måneders studiestøtte. NSO ber derfor regjeringen om å sette i gang en opptrapping mot 11 måneders studiestøtte i statsbudsjettet for 2012.

Studiestøtten har de siste årene kun hatt en beskjeden økning i takt med konsumprisindeksen, mens prisnivået og leieprisene for bolig hatt en betydelig vekst. NSO mener det er nødvendig å knytte studiestøtten opp mot grunnbeløpet i folketrygden (G) for å sikre at studentene ikke mister kjøpekraft og blir hengende etter lønnsveksten i samfunnet.

Selv om ikke alle studenter har eksamen i juni har likevel svært mange studenter likviditetsproblemer på slutten av studieåret. Mange må jobbe under eksamensperioden om våren for å sikre inntekter i juni og juli. I statsbudsjettet for 2011 ble det foreslått å innføre flat utbetaling av studiestøtten for å unngå likviditetsproblemet i slutten av undervisningsåret. NSO er glade for at regjeringen anerkjenner de likviditetsproblemene mange studenter opplever på slutten av semesteret, men mener det er viktig at studiestøtten normalt skal utbetales skjevt fordi studentene ofte har svært store utgifter ved semesterstart.

Studiefinansieringen gjennom Lånekassen er et av de viktigste virkemidlene vi har for å sikre like muligheter for utdanning. De siste årene er det gjennomført flere tiltak for å tilpasse studiefinansieringen til ulike studentgrupper, nå sist ved innføringen av en egen studiefinansieringsordning for studenter med nedsatt funksjonsevne. Dette mener NSO er svært positivt. Det er imidlertid mange områder som står igjen, og NSO mener det er behov for en større gjennomgang av studiefinansieringen og studentenes levekår. Sist gang det ble lagt frem en større, helhetlig gjennomgang av studiefinansieringsordningen var i 1999 og det er snart ti år siden det sist ble foretatt et større løft i studiestøtten i forbindelse med Kvalitetsreformen. NSO ber derfor regjeringen vurdere å legge frem en stortingsmelding for å stake ut kursen for fremtidens studiestøtteordning.

3) Bygging av minst 1500 nye studentboliger og en økning av statstilskuddet til 50 % av kostnadsrammen.

Studentene er fornøyde med Regjeringens satsning på studentboliger de siste årene. Å ha et måltall på 1000 har skapt forutsigbarhet for studentsamskipnadene og har bidratt til å bedre studentenes boligsituasjon betraktelig.

NSO ser imidlertid at dette langt i fra er nok til å løse boligutfordringene vi står overfor. Studentveksten, samt det økte fokuset på internasjonalisering, fører til et økt behov for studentboliger. Hver sommer står flere tusen studenter i kø hos studentsamskipnadene på jakt etter bolig, og det mangler nesten 13.000 hybelenheter før den gjennomsnittlige dekningsgraden når 20 prosent på landsbasis.¹ I tillegg har leieprisene på det private boligmarkedet steget kraftig de siste årene. NSO mener derfor at det er på tide å øke måltallet til minst 1500 studentboliger årlig.

NSO mener at kostnadsrammen og statstilskuddet til studentboligbygging skal være tilstrekkelig til å sikre studentboliger av god kvalitet samtidig som den endelige leieprisen for studentene holdes nede. Da kostnadsrammen ble økt i 2005 ble ikke statstilskuddet økt tilsvarende, og det statlige tilskuddet gikk dermed ned fra 60 % av kostnadsrammen til 33-35 %. Dette gjør at studentene tar en stadig større del av regningen. NSO mener det er avgjørende at statstilskuddet økes til minst 50 % for å sikre at studentboligene som bygges holder et husleienivå som studentene har råd til å betale.

¹ I følge NSOs studentboligundersøkelse for 2010: <http://www.student.no/wp-content/uploads/2010/07/Studentboligunders%C3%B8kelsen-20102.pdf>